

Американ Юстицин Департамент
Федералан Талламан Бюро

КХЕРАМ а, КХЕРОР а ЖОПДАЛАРНА ГЮБННА ЛЕРИНА ТЕПТАР

ЮБХЪ ДУБХЪАЛ БИНА КХЕРАМ

ЮБХЪ ДУБХЪАЛ БИНА синкхерам бохург хьуна уллехь долчу адамо хьуна бечу кхерам бахъанехь болчу кхерамах олу. Хъан кхо некъ бу:

- Вада:** Хьо водур волу некъ билгалбакка. Хъайна вада новкъарло йийр мел ерг охъакхосса. Йиш елахь, кхечарна а келхъарабовла гю де. 911 Телефон тоха.
- Діалачкъа:** кхерамна гучуьра діавала. Неларийн догла діатоха, чохъаволийла діакъовла. Хъайн буйнахь лелон телефон гювгІа ечуьра саца а яй (вибрацин режим а), кхерам чекхбаллалц тап аьлла Іе.
- Лата:** Хъан вала кхин меттиг бацахь бен, хьуна синкхерам беллахь бен мегар дац лата. Кхерам діабакка горта. Хьо ма латалун луьра лата.

Дешнашца хьобга юбхъ дуьхъал бина кхерам – хьуна хІиццехь боцу кхерам я тІаьхьо кхочушбан лерина бина кхерам.

- Хъайга схъа ма-аллара кхерам діаязбен кехата тІе я аз діаяздечу гІирсаца.
- Кхерам тесначу стагах лаьцна дага мел йогІу билгало діаязйе: цІе, куц, чкъоран бос, сте я боьрша хилар, лекхала, дегІан йозалла, месийн а, біаьргийн а бос, аз, бедар я кхин амат.
- Низамхошка діахайта хъан кхерам бинийла.

ТЕЛЕФОНЕХУЛА БИНА КХЕРАМ

ТЕЛЕФОНЕХУЛА БИНА КХЕРАМ – телефонехула бина кхерам бу. Телефон тоьхначух а, кхерамах а хъайга ма хаалун алсам хІума хаа хъажа, нагахь санна кхерам хьуна уллехь бацахь а, я хьуна, я кхечарна цо дан зулам дацахь.

- Воха ма воха, телефон охъа ма йилла.
- Хъайга телефон схъатоьхначуьнца хъайга ма-далун дехха къамел ду, цуьнгара информаци яккха горта кхерам билгал хиларх а, я и кхерам хьуна а, кхечарна а герга хиларх а.
- Аьтто беллахь, уллехь болчаьрга ладогла алий ишар е (сигнал ло), низамхошка діа а хайита.
- Телефонан электронан дисплей тІера информацийн копи яккха.
- Хъайга схъа ма-аллара діаязбе кхерам.
- Телефон тІе діаязбе кхерам хъайн аьтто беллахь.
- Низамхошца кхераман деталеш йийцаре ян кийча хила.

ЭЛЕКТРОНИ МЕССЕДЖАН КХЕРАМ

ЭЛЕКТРОНИ МЕССЕДЖАН КХЕРАМ и месседжехула а, имейлехула а, я социале машенашкахула (сетешкехула) а кхаьчча кхерам бу. Цо чулоцу шантажан кхерам а, я вон тІаьхъало хиларан кхерам а, нагахь санна кхерам кхаьчначо шега бохург ца дахь.

- Шайна ца вевзачуьнгара кхаьчна электрони месседж я приложени схъа ма яьлла.
- Социале машенашкахь (сетешкахь) хъайна ца бевзачаьрца а, хъашт доцчаьрца а къамел ма де.
- Хъайн кхерамзаллин установкаш ларваран уггаре лекхачу тІегІана тІехь хилар билгал дуй къастаде.

Нагахь санна электрони кхерам кчацахь:

- Месседж діа ма яккха. Талламо мехала билгалонаш гучуяха тарло.
- Месседж компютер тІехь схъайиллина йита..
- Хъем ца беш низамхошка діахайта.
- Зорбане яккха, сурт даккха, я месседжана, коьртачу маьнина а, терахьна а, ханна а копи яккха.
- Мел долу электрони тешалла Іалашде.

КИБЕР АТТАКАШ

КИБЕР АТАКО хъан электрони гІирсана кхерамзалла йохо а, хьох лаьцна информаци Іораяккха а мегга.

- Халачу къайленан дешнех (паролех) пайда а эца, дукхачу вебсайташна цхъатерра къайленан дешнаш ма кхолла.
- Антивирусан а, антизуламе а приложенеш а шаьш-шаьш карлойохур йолчу роже хІиттае.
- Системийн а, программийн а керла версеш ара ма хецнехь уьш тІехІиттайе.
- Шина факторах лаьтта тешалла (аутентификаци) дарх пайдаэца.
- Хьуна мехала йолчу информацияна кест-кеста Іалашъян копи яккха.

Нагахь санна хьуна хъайна кибер атака йина аьлла хетахь:

- Хъайн компютеран системаш діа а ма яйа, я уьш хийца а ма хийца.
- Хъем ца беш хъайн финансийн институшца контакт е хъайн информаци ларъярхъама.
- Къайленан дешнаш (паролеш) хийца, аккаунташ шеконе хета хІума леладойла тергонехь латтаде.

Нагахь санна хъан синкхерам хІиццехь беллахь, телефон тоха 911.

Нагахь санна хьуна кхерам беллахь, меттигерчу ФБРан офисца зІене вала (зІене вала информаци www.fbi.gov тІехь ю), я кху телефонехула 1-800-CALLFBI (1-800-225-5324) я кхузухула www.fbi.gov/tips зІене вала.

Хъан кхин а аьтто бу анониме кепехь телефонехула я онлайнехула ФБРе хаамбан.

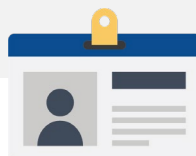
Американ Юстицин Департамент
Федералан Талламан Бюро

КХЕРАМ а, КХЕРОР а ЖОПДАЛАРНА ГЮБННА ЛЕРИНА ТЕПТАР

Со хьяьнца злене вала веза нагахь суна кхерам тасахь я со кхеро гортахь: меттигерчу полицица я ФБРца?

- Нагахь санна хьуна я цхьанна синкхерам хлицехь беллахь, меттигерчу полицига хлара телефон тоха 911.
- Нагахь санна хьуна федерале тайпа зуламан кхерам беллахь, хьайн меттигерчу ФБРан офисца (список кху www.fbi.gov тлехь ю) злене вала кху телефонан номерехула 1-800-CALLFBI (я 1-800-225-5324) я кхузухула www.fbi.gov/tips. Масалаш чулоцу кхечу пачхьалкхан ледалан агенто а, организованны зуламан тобано а, я ледалан белхалочо кхерамаш тийсар а.
- Массо а инцидент ца лору ФБРо шена жьопаллина юкьайоглуш. Нагахь санна хьуна дина зулам ФБРан жьопаллина юкьадоглуш дацахь, хьо цунах лаьцна хайта декхараллехь

ФБРо соьгара интервью эцча хлун хила тарло?

- ФБРан агент хьобца цхьаьнакхетар ву я ФБРан меттигерчу офисехь, я кхечу меттигехь.
- ФБРо хьобга хьайна зуламхочух лаьцна мел хуург а, хьайна бинчу кхераман деталех а мел дерг схьадийца эр ду.
- ФБРо хьобгара хьан контактан информаци йобхур ю нагахь санна хьобца кхиндла а зле эшахь.
- ФБР хьан це а, хьан конфединциальность а кьайлах латто гуртур ю.
- Эшахь, зулам динчу нахана глдан лерина ФБРан говзанча а хила тарло интервью оьцучу хенахь информацица а, горторта а кхачо ян, я уьш хьобца интервью хиллачул тлехь телефонехула я почтехула злене бовла тарло.

ФБРан бакьонан хлун доза ду арз талла а/я таллам боло?

- ФБРан аьтто бу Американ федерале низам дохон а, я адамна зе я зулам дан тарлун кхерамаш талла.
- Американ ледалан кхерамца боьзна стаг бехкевар аьтто хилар масех факторах доьзна ду. Цу факторашна юкьадоглу: тешаллан дикалла а, хлума дина стаг вовза аьтто хилар а, конспираци гучуяккхар а, я зулам динарг схьалаца аьтто хилар.

Нагахь санна ФБРо таллам болабахь хлун хила тарло?

- Нагахь санна ФБРна федерале зулам дина аьлла хетахь, цхьана я шина ФБРан спецагенташ таллам длахьур бу. Таллам длахьочу хенахь спецагенташа тешалла гулдийр ду. Цу балха юкьадан тарло хьобгара а, кхин зулам диначаьргара а интервью эцар.
- Хьобга федерале йоккхачу жюрина хьалха хьайна хилларг схьадийца ала мега.
- Клорга таллам чекхбоккхур бу. Таллам чекхбаккха дукха а хан эша мега, ткьа хьуна хлора дийнахь хоуйтур дац хьан гуллакхах дерг. Ницкь кхочург дийр ду хьуна талламехь хуьлучу мехала долчух хаам бан, масала, цхьаь длацацахь а, я судехь бехка кховдабахь а. ФБРо ша декхарехь лору шен аьтто беллахь и тайпа информаци юкьаралле хайитале хьалха хьобга и хайта. Амма, ФБР гуттар ларлуш хила еза талламна зе дан тарлун я низамхошна болу кхерам алсам боккху кьайлах йолу информаци лора ца ялийта.
- Зулам динчу нахана глodes волу ФБРан говзанчан аьтто хир бу зулам билгал динийла хуучу нахана горторта а, информацица а, ткьа эша тарлучу меттигерчу ресурсашна тле а некь карорца а кхачо ян.

Нагахь санна хьуна тесначу кхераман деталеша я хьо кхероран деталеша ахь длахайтаро хьан гуллакх талламе ца кхачадахь а, цо зулам динчу кхечу нахана глo дан там бу, ФБРна кхерамаш а, кепаш а зен глo а дина.

ФБРАН МЕТТИГЕРА ОФИСАН КОНТАКТИЙН ИНФОРМАЦИ ГАЛАН А, ШТАТАН А ЦАРЦА КХУЗАХЬ Ю WWW.FBI.GOV. ХЬУНА СИНКХЕРАМ БЕЛАХЬ, 911 ТЕЛЕФОН ТОХА .